

**karta charakterystyki preparatu
(substancji) niebezpiecznej
zgodnie z 1907/2006/WE, Artykuł 31**

Data druku: 08.01.2013

Aktualizacja: 08.01.2013

SEKCJA 1: Identyfikacja substancji/mieszaniny i identyfikacja przedsiębiorstwa

- **1.1 Identyfikator produktu**
- **Nazwa handlowa: ULTEM® Support**
- **1.2 Istotne zidentyfikowane zastosowania substancji lub mieszaniny oraz zastosowania odradzane**
- **Zastosowanie substancji / preparatu Support Filament for Stratasys®, Inc. FDM™ Modeler**
- **1.3 Dane dotyczące dostawcy karty charakterystyki**
- **Producent / Dostawca:**
 Stratasys, Inc. Tel +1 952 937 3000
 7665 Commerce Way Fax +1 952 937 0070
 Eden Prairie, MN 55344
 USA

- **In Europe:**

 C.S.B. GmbH Tel.: +49-2151-6520860
 Parkstraße 29 Fax: +49-2151-6520869
 D-47829 Krefeld E-Mail: info@csb-online.de
 Germany
- **Adres poczty elektronicznej kompetentnej osoby odpowiedzialnej za kartę charakterystyki:**
 sdb@csb-online.de
- **Komórka udzielająca informacji:** Wydział Bezpieczeństwa Produkcji (BHP)
- **1.4 Numer telefonu alarmowego:** Jak wyżej albo z najbliższym Instytutem Toksykologicznym.

SEKCJA 2: Identyfikacja zagrożeń

- **2.1 Klasyfikacja substancji lub mieszaniny**
- **Klasyfikacja zgodnie z dyrektywą Rady 67/548/EWG lub dyrektywą 1999/45/WE brak**
- **System klasyfikacji:**
 Produkt nie podlega obowiązkowi oznakowania na podstawie metody obliczania "Ogólnej wytycznej klasyfikowania preparatów w UE" w jej ostatnio ważnej wersji.
- **2.2 Elementy oznakowania**
- **Oznaczenia według wytycznych EWG:**
 Produkt nie wymaga oznaczenia ze względu na postępowanie obliczeniowe "Powszechnej normy klasyfikacyjnej dla wytworów EWG" w ostatecznej wersji.
 Należy uwzględnić takie środki ostrożności jak przy obchodzeniu się z chemikaliami.
- **2.3 Inne zagrożenia**
- **Wyniki oceny właściwości PBT i vPvB**
- **PBT:** Nie nadający się do zastosowania.
- **vPvB:** Nie nadający się do zastosowania.

SEKCJA 3: Skład/informacja o składnikach

- **3.2 Charakterystyka chemiczna: Mieszaniny**
- **Opis:** Preparation

- **Składniki niebezpieczne:**

CAS: 13463-67-7 EINECS: 236-675-5	Tlenek tytanu(IV) substancja z określoną na poziomie Wspólnoty wartością najwyższego dopuszczalnego stężenia w środowisku pracy	≤ 4%
CAS: 1333-86-4 EINECS: 215-609-9	sadza Self-heat. 1, H251	≤ 1%

(ciąg dalszy na stronie 2)

PL

**karta charakterystyki preparatu
(substancji) niebezpiecznej
zgodnie z 1907/2006/WE, Artykuł 31**

Data druku: 08.01.2013

Numer wersji 1

Aktualizacja: 08.01.2013

Nazwa handlowa: **ULTEM® Support**

(ciąg dalszy od strony 1)

Dalsze składniki

25154-01-2	polisulfon	≥95-≤99%
------------	------------	----------

Wskazówki dodatkowe:

Pełna treść przytoczonych wskazówek dotyczących zagrożeń znajduje się w rozdziale 16.

SEKCJA 4: Środki pierwszej pomocy**4.1 Opis środków pierwszej pomocy****Wskazówki ogólne:** Odzież zanieczyszczoną produktem należy usunąć.**po wdychaniu:**

Dostarczyć świeże powietrze, w razie dolegliwości wezwać lekarza.

W razie przedostania się produktów rozkładu wynieść poszkodowanego na świeże powietrze i ułożyć w stabilnej pozycji. Sprowadzić lekarza.

po styczności ze skórą:

Zmyć wodą i mydłem i dobrze spłukać.

Po styczności z roztopionym produktem szybko ochłodzić zimną wodą.

Nie odciągać stężalego produktu od skóry.

Natychmiast zasięgnąć porady lekarza.

po styczności z okiem:

Płukać oczy z otwartą powieką przez kilka minut pod bieżącą wodą. W przypadku utrzymującej się dolegliwości zasięgnąć porady lekarza.

Wyjąć soczewki kontaktowe, jeżeli są i można je łatwo usunąć. Nadal płukać.

po przełknięciu:

Przepłukać jamę ustną i obficie popić wodą.

Przy trwałych dolegliwościach porozumieć się z lekarzem.

4.2 Najważniejsze ostre i opóźnione objawy oraz skutki narażenia

Brak dostępnych dalszych istotnych danych

4.3 Wskazania dotyczące wszelkiej natychmiastowej pomocy lekarskiej i szczególnego postępowania z poszkodowanymi

Brak dostępnych dalszych istotnych danych

SEKCJA 5: Postępowanie w przypadku pożaru**5.1 Środki gaśnicze****Przydatne środki gaśnicze:**Dwutlenek węgla (CO₂), proszek gaśniczy lub strumień wody. Większy pożar zwalczać strumieniem wody lub pianą odporną na działanie alkoholu.**Środki gaśnicze nieprzydatne ze względów bezpieczeństwa:** Woda pełnym strumieniem.**5.2 Szczególne zagrożenia związane z substancją lub mieszaniną**Tlenek węgla (CO) i dwutlenek węgla (CO₂)Tlenki siarki (SO_x)

Węglowodory

Dym

W niektórych warunkach pożaru nie można wykluczyć śladów innych substancji trujących.

5.3 Informacje dla straży pożarnej**Specjalne wyposażenie ochronne:**

Nosić urządzenie ochrony dróg oddechowych niezależnie od powietrza otoczenia.

Inne dane: Pozostałości po pożarze i skażona woda muszą być usunięte zgodnie z przepisami.

PL

(ciąg dalszy na stronie 3)

**karta charakterystyki preparatu
(substancji) niebezpiecznej
zgodnie z 1907/2006/WE, Artykuł 31**

Data druku: 08.01.2013

Aktualizacja: 08.01.2013

Nazwa handlowa: **ULTEM® Support**

(ciąg dalszy od strony 2)

SEKCJA 6: Postępowanie w przypadku niezamierzonego uwolnienia do środowiska

- **6.1 Indywidualne środki ostrożności, wyposażenie ochronne i procedury w sytuacjach awaryjnych**
Zadbać o wystarczające wietrzenie.
Unikać kurzu.
Źródła zapłonu trzymać w bezpiecznej odległości.
Nie wdychać pyłu.
Unikać zanieczyszczenia skóry i oczu.
- **6.2 Środki ostrożności w zakresie ochrony środowiska:**
Nie dopuścić do przeniknięcia do kanalizacji /wód powierzchniowych /wód gruntowych.
- **6.3 Metody i materiały zapobiegające rozprzestrzenianiu się skażenia i służące do usuwania skażenia:**
Zadbać o wystarczające przewietrzenie.
Zdjąć mechanicznie.
W odpowiednich pojemnikach dostarczyć do odzysku lub utylizacji.
Materiał zebrany usunąć w sposób zgodny z przepisami.
- **6.4 Odniesienia do innych sekcji**
Informacje na temat bezpiecznej obsługi patrz rozdział 7.
Informacje na temat osobistego wyposażenia ochronnego patrz rozdział 8.
Informacje na temat utylizacji patrz rozdział 13.

SEKCJA 7: Postępowanie z substancjami i mieszaninami oraz ich magazynowanie

- **7.1 Środki ostrożności dotyczące bezpiecznego postępowania**
Zadbać o dobry nawiew /odsysanie w miejscu pracy.
Unikać zapylenia.
Tworzące się pyły, których nie można uniknąć, należy regularnie pochłaniać.
Nie wdychać pyłu.
Unikać przewlekłego i powtarzającego się kontaktu ze skórą.
Unikać zanieczyszczenia oczu.
Obserwować wartości graniczne zależny od miejsca pracy.
- **Wskazówki dla ochrony przeciwpożarowej i przeciwybuchowej:**
Przedsięwzięć środki przeciwko naładowaniom elektrostatycznym.
Źródła zapłonu trzymać z daleka - nie palić tytoniu.
- **7.2 Warunki bezpiecznego magazynowania, łącznie z informacjami dotyczącymi wszelkich wzajemnych niezgodności**
- **Składowanie:**
- **Wymagania w stosunku do pomieszczeń składowych i zbiorników:**
Stosować się do norm zalecanych dla gospodarki wodnej.
- **Wskazówki odnośnie wspólnego składowania:** Nie konieczne
- **Dalsze wskazówki odnośnie warunków składowania:**
Składować w dobrze zamkniętych beczkach w chłodnym i suchym miejscu.
Zbiornik przechowywać w dobrze przewietrzonym miejscu.
- **7.3 Szczególne zastosowanie(-a) końcowe** Brak dostępnych dalszych istotnych danych

SEKCJA 8: Kontrola narażenia/środki ochrony indywidualnej

- **Dodatkowe wskazówki dla wykonania urządzeń technicznych:** Brak dalszych danych, patrz punkt 7.
- **8.1 Parametry dotyczące kontroli**
- **Składniki wraz z kontrolowanymi wartościami granicznymi zależnymi od miejsca pracy:**
Observe all workplace limits for dust.

(ciąg dalszy na stronie 4)

PL

**karta charakterystyki preparatu
(substancji) niebezpiecznej
zgodnie z 1907/2006/WE, Artykuł 31**

Data druku: 08.01.2013

Aktualizacja: 08.01.2013

Nazwa handlowa: ULTEM® Support

(ciąg dalszy od strony 3)

13463-67-7 Tlenek tytanu(IV)

NDS (PL)	10 mg/m ³ pył całkowity
----------	---------------------------------------

1333-86-4 sadza

NDS (PL)	4,0 mg/m ³ pył całkowity
----------	--

· **Wskazówki dodatkowe:** Podstawą były aktualnie obowiązujące wykazy.

· **8.2 Kontrola narażenia**

· **Osobiste wyposażenie ochronne:**

· **Ogólne środki ochrony i higieny:**

Trzymać z dala od środków spożywczych napojów i pasz.

Podczas pracy nie jeść, nie pić, nie palić, nie zażywać tabaki.

Nie wdychać pyłu.

Unikać styczności dłuższej i intensywnej ze skórą.

Unikać styczności z oczami.

Myć ręce przed przerwą i przed końcem pracy.

· **Ochrona dróg oddechowych:**

Przy długotrwałym przebywaniu w warunkach szkodliwych w miejscu pracy (utrzymujących się w granicach normy) nie trzeba stosować specjalnych środków ostrożności.

Chronić się przed kurzem, Maską ustną.

· **Ochrona rąk:**

Rękawice ochronne

Use heat resistant gloves when handling hot/molten product.

W celu uniknięcia problemów ze skórą należy skrócić czas noszenia rękawic do niezbędnego okresu.

Przed każdym użyciem rękawicy należy sprawdzić jej szczelność.

Materiał, z którego wykonane są rękawice musi być nieprzepuszczalny i odporny na działanie produktu / substancji / preparatu.

Z powodu braku badań nie można podać żadnego zalecenia dotyczącego materiału dla rękawic do ochrony przed produktem / preparatem / mieszaniną substancji chemicznych.

Wybór materiału na rękawice ochronne przy uwzględnieniu czasów przebicia, szybkości przenikania i degradacji.

· **Materiał, z którego wykonane są rękawice**

Wybór odpowiednich rękawic nie zależy tylko od materiału, lecz także od innych cech jakościowych i zmienia się od producenta do producenta. Ponieważ produkt jest preparatem składającym się z kilku substancji, to odporność materiałów, z których wykonano rękawice nie można wcześniej wyliczyć i dlatego też musi być ona sprawdzona przed zastosowaniem.

· **Czas penetracji dla materiału, z którego wykonane są rękawice**

Od producenta rękawic należy uzyskać informację na temat dokładnego czasu przebicia i go przestrzegać.

· **Ochrona oczu:** Okulary ochronne

· **Ochrona ciała:**

Wear heat-resistant protective clothing when handling hot/molten product.

Środki ochrony ciała dobierać w zależności od wykonywanych czynności i możliwego oddziaływania.

SEKCJA 9: Właściwości fizyczne i chemiczne

· **9.1 Informacje na temat podstawowych właściwości fizycznych i chemicznych**

· **Ogólne dane**

· **Wygląd:**

Forma:	stały
	Filament
Kolor:	mlecznobiały

(ciąg dalszy na stronie 5)

PL

**karta charakterystyki preparatu
(substancji) niebezpiecznej
zgodnie z 1907/2006/WE, Artykuł 31**

Data druku: 08.01.2013

Aktualizacja: 08.01.2013

Nazwa handlowa: **ULTEM® Support**

(ciąg dalszy od strony 4)

· Zapach:	<i>prawie bezwonny bez zapachu</i>
· Próg zapachu:	<i>nie jest określony</i>
· Wartość pH:	<i>nie do użytku</i>
· Zmiana stanu Punkt topnienia/ Zakres topnienia:	<i>> 190°C</i>
Punkt wrzenia/ Zakres wrzenia:	<i>nie jest określony</i>
Temperatura/ zakres mięknięcia:	<i>190°C</i>
· Punkt zapłonu:	<i>nie jest określony</i>
· Temperatura palenia się:	<i>nie jest określony</i>
· Temperatura rozkładu:	<i>nie jest określony</i>
· Samozapłon:	<i>Produkt nie jest samozapalny.</i>
· Niebezpieczeństwo wybuchu:	<i>Produkt nie grozi wybuchem.</i>
· Granice niebezpieczeństwa wybuchu: dolna:	<i>nieokreślone</i>
górną:	<i>nieokreślone</i>
· Właściwości podsycające ogień	<i>nie do użytku</i>
· Gęstość:	<i>nie jest określony</i>
· Rozpuszczalność w/ mieszalność z Woda:	<i>nierozpuszczalny</i>
· Lepkość: dynamiczna:	<i>nie do użytku</i>
kinetyczna:	<i>nie do użytku</i>
· 9.2 Inne informacje	<i>Brak dostępnych dalszych istotnych danych</i>

SEKCJA 10: Stabilność i reaktywność

- **10.1 Reaktywność**
- **10.2 Stabilność chemiczna**
- **Rozkład termiczny/ warunki których należy unikać:**
*Brak rozkładu przy składowaniu i obchodzeniu się zgodnie z przeznaczeniem.
Unikać uderzenia, tarcia, grzania, iskier, elektrostatycznego naładowania.
Dla uniknięcia rozkładu termicznego - nie przegrzewać.
Temperatura > 430 °C*
- **10.3 Możliwość występowania niebezpiecznych reakcji**
Przy ogrzaniu powyżej temperatury rozkładu, możliwe jest uwolnienie toksycznych par.
- **10.4 Warunki, których należy unikać** *Brak dostępnych dalszych istotnych danych*
- **10.5 Materiały niezgodne:** *Brak dostępnych dalszych istotnych danych*
- **10.6 Niebezpieczne produkty rozkładu:**
*tlenek węgla
Węglowodory
Tlenki siarki (SOx)*

PL

(ciąg dalszy na stronie 6)

**karta charakterystyki preparatu
(substancji) niebezpiecznej
zgodnie z 1907/2006/WE, Artykuł 31**

Data druku: 08.01.2013

Aktualizacja: 08.01.2013

Nazwa handlowa: **ULTEM® Support**

(ciąg dalszy od strony 5)

SEKCJA 11: Informacje toksykologiczne

- **11.1 Informacje dotyczące skutków toksykologicznych**
- **Ostra toksyczność:**
- **Pierwotne działanie drażniące: Działanie Gatunek Metoda**
- **na skórze:** Pyłczastki może powodować mechaniczne drażnienie.
- **w oku:** Pyłczastki może powodować mechaniczne drażnienie.
- **Uczulanie:** żadne działanie uczulające nie jest znane.
- **Dodatkowe wskazówki toksykologiczne:**
Produkt nie musi być oznakowany na podstawie ogólnych wytycznych klasyfikacji Wspólnoty Europejskiej dotyczących receptur, wersja ostatnia.
Zgodnie z naszymi doświadczeniami i posiadanymi przez nas informacjami przy prawidłowym i zgodnym z przeznaczeniem użytkowaniu produktu nie powoduje on żadnych skutków szkodliwych dla zdrowia.

SEKCJA 12: Informacje ekologiczne

- **12.1 Toksyczność**
- **Toksyczność wodna:** Brak dostępnych dalszych istotnych danych
- **12.2 Trwałość i zdolność do rozkładu**
Ten produkt zgodnie z dzisiejszym doświadczeniem jest obojętny i nie ulega rozkładowi.
- **12.3 Zdolność do bioakumulacji** Brak dostępnych dalszych istotnych danych
- **12.4 Mobilność w glebie** Brak dostępnych dalszych istotnych danych
- **Dalsze wskazówki ekologiczne:**
- **Wskazówki ogólne:** W zasadzie nieszkodliwy dla wody
- **12.5 Wyniki oceny właściwości PBT i vPvB**
- **PBT:** Nie nadający się do zastosowania.
- **vPvB:** Nie nadający się do zastosowania.
- **12.6 Inne szkodliwe skutki działania** Brak dostępnych dalszych istotnych danych

SEKCJA 13: Postępowanie z odpadami

- **13.1 Metody unieszkodliwiania odpadów**
- **Zalecenie:** Usuwanie zgodnie z obowiązującymi przepisami.
- **Opakowania nieoczyszczone:**
- **Zalecenie:** Usuwanie zgodnie z obowiązującymi przepisami.

SEKCJA 14: Informacje dotyczące transportu

· 14.1 Numer UN	
· ADR, ADN, IMDG, IATA	brak
· 14.2 Prawidłowa nazwa przewozowa UN	
· ADR, ADN, IMDG, IATA	brak
· 14.3 Klasa(-y) zagrożenia w transporcie	
· ADR, ADN, IMDG, IATA	
· Klasa	brak
· 14.4 Grupa opakowań	
· ADR, IMDG, IATA	brak

(ciąg dalszy na stronie 7)

PL

**karta charakterystyki preparatu
(substancji) niebezpiecznej
zgodnie z 1907/2006/WE, Artykuł 31**

Data druku: 08.01.2013

Aktualizacja: 08.01.2013

Nazwa handlowa: **ULTEM® Support**

(ciąg dalszy od strony 6)

· 14.6 Szczególne środki ostrożności dla użytkowników Nie nadający się do zastosowania.
· 14.7 Transport luzem zgodnie z załącznikiem II do konwencji MARPOL 73/78 i kodeksem IBC Nie nadający się do zastosowania.
· Transport/ dalsze informacje: Nie przedstawia zagrożenia w znaczeniu powyższych zarządzeń.

SEKCJA 15: Informacje dotyczące przepisów prawnych

- **15.1 Przepisy prawne dotyczące bezpieczeństwa, zdrowia i ochrony środowiska specyficzne dla substancji i mieszaniny**
- **Oznaczenia według wytycznych EWG:**
Produkt nie wymaga oznaczenia ze względu na postępowanie obliczeniowe "Powszechnej normy klasyfikacyjnej dla wytworów EWG" w ostatecznej wersji.
Należy uwzględnić takie środki ostrożności jak przy obchodzeniu się z chemikaliami.
- **Przepisy poszczególnych krajów:**
- **Regulamin awarii:** Dyrektywa 96/82/WE nie ma zastosowania.
- **Klasa zagrożenia wód:** W zasadzie nieszkodliwy dla wody.
- **15.2 Ocena bezpieczeństwa chemicznego:** Ocena Bezpieczeństwa Chemicznego nie została przeprowadzona.

SEKCJA 16: Inne informacje

Dane opierają się na dzisiejszym stanie naszej wiedzy, nie określają jednak w sposób ostateczny właściwości produkcyjnych i nie mogą być uzasadnieniem prawomocnych umów.

- **Oдноśne zwroty**
Zwroty R składniki! NIE klasyfikowania preparatów!
H251 Substancja samonagrzewająca się: może się zapalić.
- **Wydział sporządzający wykaz danych:**
C.S.B. GmbH Phone: +49 - 2151 - 652086-0
Parkstraße 29 Fax: +49 - 2151 - 652086-9
D-47829 Krefeld
Germany

PL